

פרשת ואתחנן תשפ"ד
אעברה נא ואראה

דברים פרק ג

(כג) וְאַתְּחַנֵּן אֶל יְקֻזְק בַּעַת הַהוּא לֵאמֹר: (כד) אֲדַנִּי יְקֻזְק אֶתְּהּ הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבָדְךָ אֶת גְּדֻלְךָ וְאֶת יְדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וְכַגְּבוּרֹתֶיךָ: (כה) אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהַר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹן: (כו) וַיִּתְעַבֵּר יְקֻזְק בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר יְקֻזְק אֵלַי רַב לָךְ אֵל תוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבְּרֵי הַזֶּה:

רש"י

(כג) **וְאַתְּחַנֵּן** - אין חנון בכל מקום אלא לשון מתנת חנם. אף על פי שיש להם לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים, אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם. לפי שאמר לו (שמות לג יט) וחנותי את אשר אחון, אמר לו בלשון ואתחנן. דבר אחר זה אחד מעשרה לשונות שנקראת תפלה, כדאיתא בספרי: **בעת ההיא** - לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג דמיתני שמא הותר הנדר: **לאמר** - זה אחד משלש מקומות שאמר משה לפני המקום איני מניחך עד שתודיעני אם תעשה שאלתי אם לאו: (כד) **ה' אלהים** - רחום בדין: **אתה החלות להראות את עבדך** - פתח להיות עומד ומתפלל, אף על פי שנגזרה גזירה. אמר לו ממך למדתי, שאמרת לי (שמות לב י) ועתה הניחה לי, וכי תופס הייתי בך, אלא לפתוח פתח, שבי תלוי להתפלל עליהם, כמו כן הייתי סבור לעשות עכשיו: **את גדלך** - זו מדת טובך וכן הוא אומר (במדבר יד יז) ועתה יגדל נא כח ה': **ואת ידך** - זו ימינך, שהיא פשוטה לכל באי עולם: **החזקה** - שאתה כובש ברחמים את מדת הדין החזקה: **אשר מי אל וגו'** - אינך דומה למלך בשר ודם, שיש לו יועצין וסנקתדרין הממחין בידו כשרוצה לעשות חסד ולעבור על מדותיו, אתה אין מי ימחה בידך אם תמחול לי נתבטל גזירתך. ולפי פשוטו אתה החלות להראות את עבדך מלחמת סיחון ועוג, כדכתיב (דברים ב לא) ראה החלותי תת לפניך, הראני מלחמת שלושים ואחד מלכים: (כה) **אעברה נא** - אין נא אלא לשון בקשה: **ההר הטוב הזה** - זו ירושלים: **והלבנון** - זה בית המקדש: (כו) **ויתעבר ה'** - נתמלא חמה: **למענכם** - בשבילכם, אתם גרמתם לי. וכן הוא אומר (תהלים קו לב) ויקציפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם: **רב לך** - שלא יאמרו הרב כמה קשה והתלמיד כמה סרבן ומפציר. דבר אחר רב לך הרבה מזה שמור לך, רב טוב הצפון לך:

רמב"ן

(כג) **וְאַתְּחַנֵּן** - כאשר הזכיר כבוש ארץ סיחון ועוג ואמר (לעיל פסוק כא) ואת יהושע צויתי בעת ההיא, הזכיר כי אני לא אעבור שם, כי התחננתי אל השם הנכבד ולא שמע אלי, וצוה אותי לחזק את יהושע כי הוא יעבור: וטעם **בעת ההיא** - רמז לעת הגזרה שהזכיר (לעיל א לו) גם בי התאנף ה', ולא נזכרה שם התחנה ביום המעשה. והנכון כי "בעת ההיא", בעת הנזכרת שכבשתי סיחון ועוג והתחלתי להלחם בעממין שניתנו לישראל וחלקתי הארץ לשני השבטים, והיה זה כאשר נאמר לו (במדבר כז יב) עלה אל הר העברים הזה, כי אז בקש רחמים על הדבר והתחנן התחנה הזאת. וכאשר לא שמע השם בקולו, חזר והתפלל יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה, כמו שזכר שם (פסוק טז). וזהו וצו את יהושע (להלן פסוק כח). אבל הזכיר שם התפלה אשר נענה עליה, וכאן הזכיר זה להודיע כי הארץ היתה חביבה עליו מאד ולא זכה אליה בעבורם, וכל זה מתוכחותיו:

,
אתה אין מי ימחה בידך אם תמחול לי נתבטל גזירתך. ולפי פשוטו אתה החלות להראות את עבדך מלחמת סיחון ועוג, כדכתיב (דברים ב לא) ראה החלותי תת לפניך, הראני מלחמת שלושים ואחד מלכים: (כה) **אעברה נא** - אין נא אלא לשון בקשה: **ההר הטוב הזה** - זו ירושלים: **והלבנון** - זה בית המקדש: (כו) **ויתעבר ה'** - נתמלא חמה: **למענכם** - בשבילכם, אתם גרמתם לי. וכן הוא אומר (תהלים קו לב) ויקציפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם: **רב לך** - שלא יאמרו הרב כמה קשה והתלמיד כמה סרבן ומפציר. דבר אחר רב לך הרבה מזה שמור לך, רב טוב הצפון לך:

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.